PREZENȚA MERCENARILOR ÎN RĂZBOIUL DE PE NISTRU DIN 1992: *PRO* SAU *CONTRA*

CZU: 343.33+355.48(478)»1992»

Igor SOROCEANU*

REZUMAT

La 30 ani distanţă – ,,ecoul lui şi astăzi este viu", din considerentul că, problema nu a mai cunoscut o soluţie de rezolvare. Fiinţele umane prezente pe câmpul de luptă la Războiul de le Nistru, au fost de diverse naţionalităţi. Unele voci susţin că au fost şi mercenari, ceea ce ne propunem să supunem analizei în cadrul prezentului demers ştiinţific.

Cuvinte-cheie: Războiul de la Nistru, 2 martie, câmp de luptă, mercenar, opinii publice, mass-media.

SUMMARY

Thirty years later – ,,his echo is still alive today", considering that the problem has not been solved. The human beings present on the battlefield at the Dniester War were of various nationalities. Some voices claim that they were also mercenaries, which we intend to analyze in the present scientific approach.

Keywords: Dniester River War, March 2, battlefield, mercenary, public opinion, media.

Introducere. Republica Moldova este membru fondator al organizaţiei Cooperarea Economică a Mării Negre (CEMN). Faptul dat îi permite dezvoltarea socio-politică în regiune, integrarea în procesele economice şi securităţii regională, dar! Republica Moldova este unicul stat din formaţiunea dată, unde conflictul transnistrean din conflict politic, social, intern a evoluat în conflict regional**.

* **Igor Soroceanu,** *Doctorand, magistru în Anticorupţie la Institutul de Administraţie Publică al Universităţii de Stat din Moldova,*
ORCID: https://orcid.org/0000-0002-8719-0454

** Covalschi Stanislav şi Leancă Viorica, Aspect geopolitic al conflictului transnistrean. În: Jurnalul juridic naţional: teorie şi practică, nr.3/2014, p.242, numărul total de pagini: 278, ISSN 2345-1130.

Războiul din Transnistria, a fost un conflict militar, iar actualmente este un conflict politic între Republica Moldova şi autoproclamata „Republica Moldovenească Nistreană" cu privire la exercitarea controlului asupra raioanelor Camenca, Dubăsari, Grigoriopol, Rîbnița, Slobozia şi oraşul Tiraspol, aflate pe malul stâng al râului Nistru şi oraşul Tighina, aflat pe malul drept al aceluiaşi râu.

Conflictul politic a început în anul 1990, imediat după proclamarea independenței aşa-zisei „Republica Moldovenească Nistreană", fază latentă a acestuia desfăşurându-se până în prezent.

În zilele de 1-2 noiembrie 1990, au avut loc primele ciocniri pe podul de la Dubăsari, atunci murind şi primii polițişti şi localnici din Dubăsari. Astfel, începând cu 1 noiembrie 1990, pe drumurile din oraş au fost instalate puncte de control, s-a blocat podul de peste Nistru, iar la 2 noiembrie au fost scoase cu forța mulțimii dirijată de separatişti, organele locale ale puterii (instanța de judecată, procuratura, executivul) din sediile administrative. Pentru restabilirea ordinii în Dubăsari, au fost trimise subunități ale Ministerului Afacerilor Interne ale Republicii Sovietice Socialiste Moldoveneşti, deja suverane. Pe drumul de acces spre Dubăsari au avut loc ciocniri cu populația civilă, în timpul cărora s-au înregistrat victime, în noiembrie 1991, pe acelaşi pod de la Dubăsari, au mai decedat încă trei polițişti din trupele cu destinație specială. În esență, anume cu aceste evenimente a început confruntarea armată între poliția (ulterior armata) moldovenească şi formațiunile separatiste înarmate.

După ce Moldova a primit statutul de membru al ONU (2 martie 1992), preşedintele moldovean Mircea Snegur a autorizat o intervenție militară împotriva forțelor separatiste care atacaseră anterior şi continuau să atace posturi ale poliției loiale Chişinăului de pe malul estic al Nistrului. Rebelii, ajutați de trupele sovietice (după 1991), şi-au consolidat controlul peste cea mai mare parte din zona disputată. În cele 4 luni de ostilități, cele mai grele lupte s-au dat pe platourile de la Cocieri, Coşnița şi la Tighina. La 21 iulie 1992 Republica Moldova şi Federația Rusă au semnat o Convenție* cu privire la principiile regle-

* Convenția cu privire la principiile reglementării pașnice a conflictului armat din zona nistreană a Republicii Moldova. Poate fi accesată la următorul link: https://ro.wikisource.org/wiki/Conven%C8%9Bie_cu_privire_la_principiile_reglement%C4%83rii_pa%C8%99nice_a_conflictului_armat_din_zona_nistrean%C4%83_a_Republicii_Moldova, vizualizat la 25.02.2023.

mentării paşnice a conflictului armat din zona nistreană a Republicii Moldova*.

Gradul de investigare a problemei la momentul actual, scopul cercetării. La momentul actual, importanţa şi scopul de elaborare a prezentului demers ştiinţific, este de a releva în prim-plan rolul şi locul prezenţei mercenarilor pe câmpul de luptă. Totodată este şi necesitatea stringentă de efectuare a unei analize referitor la esenţa mercenarilor în etapa contemporană.

Materiale utilizate şi metode aplicate. În procesul elaborării articolului ştiinţific ne-am ghidat de mai multe şi diverse metode de cercetare ştiinţifică care au făcut posibilă investigarea corespunzătoare a subiectului titulativ, dintre care putem enumera: metoda analizei, metoda sintezei, metoda deducţiei, metoda sistemică, metoda istorică, precum şi metoda comparativă.

Baza teoretico-juridică a demersului ştiinţific cuprinde materialul definitoriu precum ar fi cadrul juridic autohton şi Convenţia la nivel internaţional, diverse adresele online de referinţă precum şi studii ale literaturii de specialitate – care direct sau indirect, abordează esenţa şi conţinutul subiectului supus cercetării.

Rezultatele obţinute în baza analizelor ştiinţifice efectuate. La 28 iulie 2017, Valentina Ursu (jurnalistă, realizatoarea emisiunii „La sfârşit de săptămână cu Europa Liberă", cunoscută pentru relatările din Moldova „profundă" dar şi pentru interviurile politice; producătoare a emisiunilor speciale electorale ale Europei Libere; autoarea volumului „Râul de sânge despre conflictul de pe Nistru din 1992"), a realizat un interviu cu fostul viceministru de interne, Ghenadie Cosovan, pe subiectul Războiului de pe Nistru.

Astfel, colonelul în rezervă Ghenadie Cosovan, a menţionat că, „*Domnul Rogozin a fost* ***unul din mercenarii care au luptat*** *cu arma în mână împotriva Republicii Moldova, susţinând forţele teroriste din Transnistria, separatiste-teroriste, deoarece separatismul este forma şi o forţă motrică a terorismului...*"**.

* Războiul din Transnistria. Poate fi accesat la următorul link: https://ro.wikipedia.org/wiki/R%C4%83zboiul_din_Transnistria#cite_note-17, vizualizat la 25.02.2023.

** Ursu Valentina, Ghenadie Cosovan: „Rogozin a fost unul din mercenarii care au luptat cu arma în mână împotriva Republicii Moldova". Poate fi accesat la următorul link: https://moldova.europalibera.org/a/28645655.html, vizualizat la 25.02.2023.

Foto nr.1: Captarea imaginii unde fostul viceministru de interne, colonelul în rezervă Ghenadie Cosovan, menționează faptul că, un presupus mercenar ar fi luptat în Războiul de pe Nistru (1990-1992).

Sursa: https://moldova.europalibera.org/a/28645655.html

Ulterior, la 15 februarie 2020, jurnalista Valentina Ursu a realizat un nou interviu pe tematica menționată mai sus. De data aceasta, producătoarea emisiuni TV a plecat la un dialog cu locuitori din orașul Cimișlia, Republica Moldova.

Prin urmare, în cadrul interviului respectiv, Valentina Ursu menționează în preambul că, în noaptea de 1 spre 2 martie, forțele paramilitare, deschizând foc din pistoale-mitraliere, au ocupat sediul Comisariatului de poliție din Dubăsari. Au fost luați ostatici câteva zeci de polițiști. Dimineață pe toate podurile și pe toate șoselele de pe malul stâng al Nistrului au fost instalate posturi de gardiști și cazaci, având în dotare transportatoare blindate. Pe 2 martie încleștarea s-a mutat la Cocieri, unde exista o unitate a fostei armate sovietice. Din depozitele acelei unități au luat arme atât susținătorii pretinsei republicii de stânga, cât și localnicii care sprijineau autoritățile de la Chișinău. Ziua de 2 martie este considerată în Republica Moldova ca începutul războiului de la Nistru. Ce se mai cunoaște astăzi despre ce s-a întâmplat atunci*?!

Cu această întrebare retorică, jurnalista Valentina Ursu s-a deplasat în orașul Cimișlia unde a obținut diverse răspunsuri. Unele deja cunoscute, altele fiind inovatorii pentru mediul online.

Multitudinea întrebărilor acordate trecătorilor în co-raport cu Războiul de pe Nistru, a fost și tematica supuse discuției privitoare la faptul că, F.R. a recunoscut sau nu referitor la implicarea în respectivul război. La care, unul dintre cei intervievați a accentuat că, *„nici n-o să*

* Ursu Valentina, „Dacă noi nu cunoaștem istoria de acum 30 de ani, păi ce să mai spunem de istoria din urmă?". Poate fi accesat la următorul link: https://moldova.europalibera.org/a/dac%C4%83-noi-nu-cunoa%C8%99tem-istoria-de-acum-30-de-ani-p%C4%83i-ce-s%C4%83-mai-spunem-de-istoria-din-urm%C4%83-(foto-video)/30435529.html, vizualizat la 26.02.2023.

recunoască, dar eu am vorbit, chiar personal am vorbit cu ***mercenari veniţi din ţările baltice****, care erau la noi, la Gura Bâcului, ne-am întâlnit. Erau extrem de echipaţi*"*.

Această afirmaţie, ne indică asupra faptului că, în Războiul de pe Nistru (1990-1992) pentru apărarea independenţei şi a integrităţii teritoriale a Republicii Moldova, pretins ar fi participat şi mercenari.

La 2 martie 2022, autorul Simion Ciochină menţionează întru-un articol publicat în sursele mass-media că, Războiul de pe Nistru s-a încheiat ruşinos pentru moldoveni, devenind, în scurt timp, un conflict îngheţat prin care F.R. îşi exercită influenţa şi presiunea geopolitică în regiune. În ultimii ani, acest subiect aproape dispăruse de pe agendele guvernărilor, însă recentele evenimente din Ucraina au retrezit atenţia publică faţă de conflictul transnistrean şi, în special, faţă de riscul de a deveni parte din ecuaţia de invazie**, din partea vecinului din est.

Tot în cadrul respectivului articol, autorul Simion Ciochină a pus în discuţie tema conflictului transnistrean în actualul context regional, cu Viorel Cibotaru, expert în securitate şi reglementarea conflictelor, ex-ministru moldovean al Apărării.

Prin urmare, domnul Viorel Cibotaru menţionează faptul că 2022 – este o cifră convenţională. Pentru El, războiul a început ca un conflict, pentru că fenomenul separatismului s-a născut treptat. De la început a prins contururi ca o mişcare de respingere a procesului de emancipare socială a cetăţenilor Republicii Moldova şi a procesului de renaştere naţională început în 1988. Pe atunci, în partea stângă a Nistrului existau peste 100 de întreprinderi de importanţă unională, cu un număr impresionant de specialişti veniţi din diferite colţuri ale Uniunii Sovietice. Această pătură era suficient de conservatoare, inclusiv faţă de procesul de renaştere naţională. De asemenea, un moment curios este că, din 1975 până în 1985, în legislaţie exista o prevedere care oferea

* Ursu Valentina, „Dacă noi nu cunoaştem istoria de acum 30 de ani, păi ce să mai spunem de istoria din urmă?". Poate fi accesat la următorul link: https://moldova.europalibera.org/a/dac%C4%83-noi-nu-cunoa%C8%99tem-istoria-de-acum-30-de-ani-p%C4%83i-ce-s%C4%83-mai-spunem-de-istoria-din-urm%C4%83-(foto-video)/30435529.html, vizualizat la 26.02.2023.

** Ciochină Simion, La 30 de ani de la începutul războiului transnistrean, lângă Nistru se aud din nou explozii. Poate fi accesat la următorul link: https://www.dw.com/ro/la-30-de-ani-de-la-%C3%A-Enceputul-r%C4%83zboiului-transnistrean-l%C3%A2ng%C4%83-nistru-se-aud-din-nou-explozii/a-60987742, vizualizat la 02.03.2023.

dreptul ofițerilor din armata sovietică, KGB și alte servicii, care și-au încheiat serviciul militar în condiții extrem de grele, de exemplu la Polul Nord, să își aleagă traiul într-o zonă mai confortabilă pentru viață. Aceste zone erau litoralul Mării Negre (Abhazia, Crimeea, R. Moldova).

În această perioadă în total, împreună cu membrii familiilor, în stânga Nistrului au venit circa 55.000 de oameni. Aceștia au fost oameni care foarte repede s-au organizat și care au constituit acea forță a separatismului, care foarte repede a fost orientată spre a respinge mișcarea de renaștere națională. De exemplu, aceasta s-a manifestat la referendumul pentru păstrarea Uniunii Sovietice, când în stânga Nistrului au votat „pentru" aproape 100% din alegători. Domnul Cibotaru fiind de părere că separatismul în R. Moldova a fost de origine politică, nu și geopolitică sau identitară, care ulterior a început să se transforme într-o mișcare organizată, inclusiv armată. Primele confruntări au început prin 1990 și se manifestau prin dispute mai multe verbale, la nivelul administrației mișcării de emancipare, cu cei care reprezentau partea conservativă. Multe conflicte locale sociale sau de huliganism erau adesea transformate în conflicte identitare, cum ar fi bătăi între sate de moldoveni și de cei veniți, de alte origini.

Deci, aceste conflicte au început la nivelul bucătăriei și s-au transformat mai apoi în încercări de a limita, iar mai apoi, de a destitui neoficial reprezentații autorităților locale. Aceste conflicte au început să se înmulțească, să se organizeze forțe paramilitare, detașamente de muncitori, etc. Ei au început să înainteze diferite cereri politice. Sigur că atunci discuțiile cu privire la construcția noului stat Republica Moldova erau foarte aprinse. Majoritatea pleda pentru un stat unitar. Nu existau discuții de federalizare, dar erau discuții cu privire la împărțirea împuternicirilor, oferirea unei forme de autonomie Transnistriei, inclusiv pentru Găgăuzia. Pentru domnul expert în securitate și reglementarea conflictelor, acest conflict militar început în decembrie 1991, când a fost blocat sediul de poliție din Dubăsari și când, pentru a debloca situația a fost trimis un autobus din Chișinău, care a fost întâlnit cu focuri de mitralieră fără avertizare, în urma căruia au decedat trei polițiști. Războiul a început însă odată cu implicarea armatei sovietice a 14-ea. S-a început treptat. Mai întâi prin sprijin logistic, organizațional, pentru aceste detașamente de muncitori, care ulterior au

început să se transforme în batalioane. Aceste structuri au început a lichida toate autoritățile loiale R. Moldova şi a-i înlocui conducătorii cu oamenii lor. După acest conflict au mai existat diferite încercări din partea poliției de a interveni, inclusiv în schimburi de focuri. Poliția a început să intervină în diferite localități din dreapta Nistrului, cum ar fi Coşnița sau Hagimus. Iar pe 2 martie, data în care putem spune că s-a născut războiul, subunitatea militară de genişti, staționată în Cocieri, a luat decizia de a fi loială R. Moldova. Ea a anunțat despre acest lucru comandamentului armatei a 14-a şi împotriva lor a fost trimis un detaşament de gardişti, care trebuia să-i aresteze. Ei au organizat o apărare şi au chemat poliția în ajutor, reuşind să ocupe această localitate.

În primul rând totul a fost legat de patrimoniul armatei a 14-a cu care trebuia de clarificat. Au fost mai multe etape. Prima etapă a fost atunci când guvernul R. Moldova ducea tratative cu Ministerul Apărării din URSS, cu privire la clarificarea armamentului militar. Atunci formula era simplă – tot ce este pe teritoriul vostru vă aparține. Balticii la acel moment au declarat că ei renunță la arsenalul militar al Uniunii Sovietice. La noi părerile erau împărțite. Unii spuneau că trebuie să lăsam acest patrimoniu, iar alții că nu. După mai multe discuții, în 1991, preşedintele Mircea Snegur a emis un decret cu privire la trecerea patrimoniului armatei a 14-a din dreapta Nistrului. A fost o pauză, când în martie 1992, Preşedintele F.R. de atunci a emis un decret prin care patrimoniul din stânga Nistrului se declara al F.R. Deci, noi singuri ne-am pus o bombă pentru alimentarea separatismului. Din acest moment putem considera că F.R. s-a implicat în război. După 2 martie a început şi mai intensiv formarea batalioanelor transnistrene, inclusiv după ce la Ministerul Apărării a venit generalul C., care a devenit şeful statului major. El avea experiență militară în armata sovietică şi ştia despre construcția militară a unui stat. A fost demarat procesul de formare a primelor 10 batalioane, care au fost gata de luptă şi în aprilie-mai am devenit o forță mai mult sau mai puțin organizată. În luna mai a fost acel eveniment legat de câteva tancuri care ne atacau. Era mai ales unul care ieşea şi trăgea în Criuleni. La început trăgea în Holercani, unde era statul major moldovenesc, iar pe urmă la întâmplare. Ai noştri, chiar din prima lovitură, au doborât acel tanc, care evident era din arsenalul armatei a 14-a. Pe urmă au urmat nişte lupte, mai ales în re-

giunea satelor Cocieri și Coșnița, iar pozițiile noastre erau ocupate de batalioane de voluntari. Apogeul războiului, cu implicarea tancurilor și aviației, a avut loc în perioada 19-28 iunie 1992 în mod special în jurul orașului Tighina. Acesta însă s-a încheiat la 8 iulie, prin semnarea unui armistițiu de încetare a focului, după care a fost pavat drumul spre încheierea acordului de la 22 iulie și introducerea la 1 august a forțelor de menținere a păcii. Din faza care a început în Tighina putem considera că a fost război sub toate aspectele. S-a implicat masiv armata a 14-a, dar care niciodată nu a folosit unitățile militare organizate. Deci, ea furniza logistic, inclusiv a tras în noi din cetatea Tighina, unde peste 30 de oameni au decedat la podul de la intrare în oraș. Acele tancuri care au tras au fost transferate în dimineața zilei de 19 iunie forțelor separatiste, iar echipajele erau compuse din echipaje mixte. Doar că *ofițerii armatei a 14-a erau cu cereri ca să fie eliberați din armată. Deci ei au avut grijă permanent să nu lase impresia că armata a 14-a participă cu*

***Războiul din Transnistria (1990-1992) – Mercenari ai regimului separatist de la Tiraspol**, preluat de pe basarabian.blogspot.com.png*

Foto nr.2: O poză care pretins ar confirma prezența mercenarilor în Războiul de pe Nistru (1990-1992).
Sursa: https://www.unitischimbam.ro/interventia-militara-a-republicii-moldova-in-transnistria/

formaţiuni în război[*], a conchis Viorel Cibotaru, expert în securitate şi reglementarea conflictelor, ex-ministru moldovean al Apărării.

La fel, este de menţionat şi faptul că, la 2 martie 1992 în R. Moldova s-au auzit primele împuşcături de arme în războiul de pe Nistru, iar ţara şi-a pierdut cei mai viteji fii într-un război sângeros.

Armata Naţională era abia în proces de formare, aşa că la război au participat nu doar poliţişti, dar şi voluntari, care s-au mobilizat benevol şi au intrat în luptă împotriva separatiştilor de la Nistru. Cei mai mulţi voluntari, care s-au ridicat pentru apărarea integrităţii R. Moldova, au fost din raionul Căuşeni. Ş.T. era primar în Ursoaia când a izbucnit conflictul armat, acesta: *A mobilizat bărbaţii din sat şi au pornit la luptă*.

Unul dintre voluntarii participanţii, susţine că, „*am dat mai mult decât un ordin în sat ca bărbaţii să iasă în apărarea gliei şi ne-am mobilizat mulţi atunci. Am întocmit listele şi am pornit la luptă, lăsând acasă părinţi, soţii, copii. Datoria faţă de ţară ne chema şi ne mâna împotriva inamicului*".

Totodată, domnul Ş.T., menţionează şi faptul că, „*a fost greu şi a trăit momente ce se regăsesc acum doar în filmele despre război, dar asta se întâmpla aievea cu noi (voluntarii). Adunasem 253 de bărbaţi, şapte dintre ei au rămas pe câmpul de luptă, 32 de luptători au fost grav răniţi, iar 70 sunt deja morţi, fără a cunoaşte clipa când li s-ar fi făcut dreptate. Mă doare că aceşti 70 de bărbaţi care nu mai sunt printre noi aşa şi nu au apucat să aibă legitimaţie de război…*"[**].

Localizarea tragicului eveniment fiind următoarea:

---

* Ciochină Simion, La 30 de ani de la începutul războiului transnistrean, lângă Nistru se aud din nou explozii. Poate fi accesat la următorul link: https://www.dw.com/ro/la-30-de-ani-de-la-%C3%A-Enceputul-r%C4%83zboiului-transnistrean-l%C3%A2ng%C4%83-nistru-se-aud-din-nou-explozii/a-60987742, vizualizat la 02.03.2023.

** Gorbatovschi Marina, Voluntarii 1992, despre război: N-am luptat pentru ca, peste 28 de ani, Ciocoi şi Dodon să ne scuipe în suflet. Poate fi accesat la următorul link: https://www.zdg.md/stiri/stiri-sociale/voluntarii-1992-despre-razboi-n-am-luptat-pentru-ca-peste-28-de-ani-ciocoi-si-dodon-sa-ne-scuipe-in-suflet/, vizualizat la 03.03.2023.

Foto nr.3: Cu roșu, la hotarul Republicii Moldova fiind marcată regiunea unde a avut loc Războiul de pe Nistru (1990-1992).
Sursa: https://ro.wikipedia.org/wiki/Fi%C8%99ier:TransnistrianRegionMap.png

Potrivit surselor mass-media, în urma Războiul de pe Nistru (1990-1992), au decedat peste 300 de persoane iar alte 370 au fost rănite și încadrate în diferite grade de dezabilitate*.

* Bolotnicov Cristian, Anul 2022 a fost declarat Anul Recunoștinței veteranilor de război, participanți la acțiunile de luptă pentru apărarea integrității și independenței Republicii Moldova. Poate fi accesat la următorul link: https://agora.md/stiri/96932/anul-2022-a-fost-declarat-anul-recunostintei-veteranilor-de-razboi-participanti-la-actiunile-de-lupta-pentru-apararea-integritatii-si-independentei-republicii-moldova, vizualizat la 03.03.2023.

În 2021, la inițiativa unor deputați din cadrul Parlamentului RM a fost inițiată o hotărâre de Parlament prin care anul 2022, să fie declarat Anul Recunoștinței față de veteranii de război participanți la acțiunile de luptă pentru apărarea integrității și independenței Republicii Moldova*.

În acest context, pe 22 decembrie 2021, a fost aprobată Hotărârea Guvernului nr.448 pentru aprobarea Avizului asupra proiectului de hotărâre a Parlamentului cu privire la declararea anului 2022 – Anul Recunoștinței veteranilor de război, participanți la acțiunile de luptă pentru apărarea integrității și independenței Republicii Moldova**. Iar pe 24 decembrie 2021, a fost adoptată Hotărârea Parlamentului RM nr.246 privind declararea anului 2022 Anul recunoștinței față de veteranii de război, participanți la acțiunile de luptă pentru apărarea integrității și independenței Republicii Moldova***. În rezultatul căreia, pe 2 februarie 2022, a fost aprobată Hotărârea Guvernului nr.59 cu privire la aprobarea Programului național de acțiuni consacrate Anului recunoștinței față de veteranii de război, participanți la acțiunile de luptă pentru apărarea integrității și independenței Republicii Moldova****.

Aceste acte normative contribuie nemijlocit la promovarea valorilor general-umane și educării tinerei generații în spiritul eroico-patriotic al generațiilor anterioare, pentru oferirea unui omagiu de recunoștin-

---

* Nota informativă la proiectul de hotărâre de Guvern „*Cu privire la aprobarea Programului național de acțiuni consacrate Anului Recunoștinței față de veteranii de război, participanți la acțiunile de luptă pentru apărarea integrității și independenței Republicii Moldova*", numărul de înregistrare la Cancelaria de Stat: 672/MA/2021. Poate fi accesat la următorul link: https://particip.gov.md/ro/document/stages/proiectul-de-hotarare-de-guvern-cu-privire-la-aprobarea-programului-national-de-actiuni-consacrate-anului-recunostintei-fata-de-veteranii-de-razboi-participanti-la-actiunile-de-lupta-pentru-apararea-integritatii-si-independentei-republicii-moldova/8838, vizualizat la 03.03.2023.

** Hotărârea Guvernului nr.448 din 22.12.2021 *pentru aprobarea Avizului asupra proiectului de hotărâre a Parlamentului cu privire la declararea anului 2022 – Anul Recunoștinței veteranilor de război, participanți la acțiunile de luptă pentru apărarea integrității și independenței Republicii Moldova* // Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr.314/749 din 23.12.2021.

*** Hotărârea Parlamentului RM nr.246 din 24.12.2021 *privind declararea anului 2022 Anul recunoștinței față de veteranii de război, participanți la acțiunile de luptă pentru apărarea integrității și independenței Republicii Moldova* // Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr.334/538 din 31.12.2021.

**** Hotărârea Guvernului nr.59 din 02.02.2022 *cu privire la aprobarea Programului național de acțiuni consacrate Anului recunoștinței față de veteranii de război, participanți la acțiunile de luptă pentru apărarea integrității și independenței Republicii Moldova* // Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr.34-38/71 din 04.02.2022.

ță a statului și a societății față de meritele deosebite ale veteranilor de război care au participat la acțiunile de luptă pentru apărarea integrității și independenței Republicii Moldova, precum și desfășurarea în anul 2022 a unui șir de activități în legătură cu împlinirea, la 2 martie 2022, a 30 de ani de la începutul acțiunilor de luptă pentru apărarea independenței și integrității Republicii Moldova*.

Concluzie. Prin urmare, în urma analizei efectuate, ar fi complicat la moment să ne expunem asupra faptului dacă au fost sau nu prezenți mercenarii în Războiul de pe Nistru (1990-1992). După cum am observat, unele persoane au menționat expres acest fenomen, precum că ar fi persistat pe câmpul de luptă. Însă poziția autorului, la etapa actuală, este una lipsită de exactitate, din considerentul că, subiectul respectiv necesită un nivel aprofundat, amănunt și multiplu de studiu.

Referințe bibliografice:

1) Hotărârea Guvernului nr.448 din 22.12.2021 *pentru aprobarea Avizului asupra proiectului de hotărâre a Parlamentului cu privire la declararea anului 2022 – Anul Recunoștinței veteranilor de război, participanți la acțiunile de luptă pentru apărarea integrității și independenței Republicii Moldova* // Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr.314/749 din 23.12.2021;
2) Hotărârea Parlamentului RM nr.246 din 24.12.2021 *privind declararea anului 2022 Anul recunoștinței față de veteranii de război, participanți la acțiunile de luptă pentru apărarea integrității și independenței Republicii Moldova* // Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr.334/538 din 31.12.2021;
3) Hotărârea Guvernului nr.59 din 02.02.2022 *cu privire la aprobarea Programului național de acțiuni consacrate Anului recunoștinței față de veteranii de război, participanți la acțiunile de luptă pentru apărarea integrității și independenței Republicii Moldova* // Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr.34-38/71 din 04.02.2022;

* Nota informativă la proiectul de hotărâre de Guvern „*Cu privire la aprobarea Programului național de acțiuni consacrate Anului Recunoștinței față de veteranii de război, participanți la acțiunile de luptă pentru apărarea integrității și independenței Republicii Moldova*", numărul de înregistrare la Cancelaria de Stat: 672/MA/2021. Poate fi accesat la următorul link: https://particip.gov.md/ro/document/stages/proiectul-de-hotarare-de-guvern-cu-privire-la-aprobarea-programului-national-de-actiuni-consacrate-anului-recunostintei-fata-de-veteranii-de-razboi-participanti-la-actiunile-de-lupta-pentru-apararea-integritatii-si-independentei-republicii-moldova/8838, vizualizat la 03.03.2023.

4) Nota informativă la proiectul de hotărâre de Guvern „*Cu privire la aprobarea Programului național de acțiuni consacrate Anului Recunoștinței față de veteranii de război, participanți la acțiunile de luptă pentru apărarea integrității și independenței Republicii Moldova*", numărul de înregistrare la Cancelaria de Stat: 672/MA/2021. Poate fi accesat la următorul link: https://particip.gov.md/ro/document/stages/proiectul-de-hotarare-de-guvern-cu-privire-la-aprobarea-programului-national-de-actiuni-consacrate-anului-recunostintei-fata-de-veteranii-de-razboi-participanti-la-actiunile-de-lupta-pentru-apararea-integritatii-si-independentei-republicii-moldova/8838, vizualizat la 03.03.2023;
5) Convenția cu privire la principiile reglementării pașnice a conflictului armat din zona nistreană a Republicii Moldova. Poate fi accesată la următorul link: https://ro.wikisource.org/wiki/Conven%C8%9Bie_cu_privire_la_principiile_reglement%C4%83rii_pa%C8%99nice_a_conflictului_armat_din_zona_nistrean%C4%83_a_Republicii_Moldova, vizualizat la 25.02.2023;
6) Covalschi Stanislav și Leancă Viorica, Aspect geopolitic al conflictului transnistrean. În: Jurnalul juridic național: teorie și practică, nr.3/2014, p.242, numărul total de pagini: 278, ISSN 2345-1130;
7) Bolotnicov Cristian, Anul 2022 a fost declarat Anul Recunoștinței veteranilor de război, participanți la acțiunile de luptă pentru apărarea integrității și independenței Republicii Moldova. Poate fi accesat la următorul link: https://agora.md/stiri/96932/anul-2022-a-fost-declarat-anul-recunostintei-veteranilor-de-razboi-participanti-la-actiunile-de-lupta-pentru-apararea-integritatii-si-independentei-republicii-moldova, vizualizat la 03.03.2023;
8) Ciochină Simion, La 30 de ani de la începutul războiului transnistrean, lângă Nistru se aud din nou explozii. Poate fi accesat la următorul link: https://www.dw.com/ro/la-30-de-ani-de-la-%C3%AEnceputul-r%C4%83zboiului-transnistrean-l%C3%A2ng%C4%83-nistru-se-aud-din-nou-explozii/a-60987742, vizualizat la 02.03.2023;
9) Gorbatovschi Marina, Voluntarii 1992, despre război: N-am luptat pentru ca, peste 28 de ani, Ciocoi și Dodon să ne scuipe în suflet. Poate fi accesat la următorul link: https://www.zdg.md/stiri/stiri-sociale/voluntarii-1992-despre-razboi-n-am-luptat-pentru-ca-peste-28-de-ani-ciocoi-si-dodon-sa-ne-scuipe-in-suflet/, vizualizat la 03.03.2023;
10) Ursu Valentina, Ghenadie Cosovan: „Rogozin a fost unul din mercenarii care au luptat cu arma în mână împotriva Republicii Moldova". Poate fi accesat la următorul link: https://moldova.europalibera.org/a/28645655.html, vizualizat la 25.02.2023;

11) Ursu Valentina, „Dacă noi nu cunoaștem istoria de acum 30 de ani, păi ce să mai spunem de istoria din urmă?”. Poate fi accesat la următorul link:https://moldova.europalibera.org/a/dac%C4%83-noi-nu-cunoa%C8%99tem-istoria-de-acum-30-de-ani-p%C4%83i-ce-s%C4%83-mai-spunem-de-istoria-din-urm%C4%83-(foto-video)/30435529.html, vizualizat la 26.02.2023;
12) Războiul din Transnistria. Poate fi accesat la următorul link: https://ro.wikipedia.org/wiki/R%C4%83zboiul_din_Transnistria#cite_note-17, vizualizat la 25.02.2023.